

Fıtratın Evrensel Dili

<"xml encoding="UTF-8?">

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

www.alhassanain.com/turkish

Fıtratın Evrensel Dili

SULTANALİYILMAZTEKİN

Fıtratın Evrensel Dili

İnsanoğlunun, iletişim ve ulaşım alanlarında sağladığı ilerleme sonucu dünya bir köye/dehkede-i cihani'ye dönüştü. Beşeri ilişkilerde meydana gelen bu değişim, Batı ve Doğu dillerinde globalizm, küreselleşme, 'avleme, 'cihani şoden' gibi aynı anlama gelen farklı kavramlarla ifade edilmektedir.

Dünyanın köye benzetilmesindeki benzetme yönü, yakın ilişkiler ve haberlerin çok hızlı ulaşmasıdır. Köydeki insanlar arasında gizli saklı bir şey olmaz. Herkes herkesi tüm yönleriyle tanır. Köyde meydana gelen bir küçük olay en kısa sürede bütün köy halkı tarafından duyulur.

İletişim teknolojisi sayesinde dünya halkları bir köy halkı kadar birbirine yakınlaşmış durumdadır. Yer kürenin en uzak noktasında vaki olan bir hadise,

muhabirlerden önce olay yerinde bulunan insanlar tarafından cep telefonu ile kaydedilip internet aracılığıyla bütün dünyaya ulaştırılıyor. Mesafe ve uzaklık kavramları anlamını yitirmek üzeredir.

Dünya köyünün bildiğimiz köyden önemli bir farkı var. Bir köyde bir dil konuşulur veya en fazla iki dil. Genel olarak aynı kültür paylaşılır. İstisnalar hariç, aynı din ve mezhep paylaşılır.

Yaşam koşulları da birbirine yakındır. Dünya köyünde ise, çok sayıda din, dil, ideoloji, kültür ve yaşam standartları farkı vardır. Muazzam farklılıkların yakın ilişkisi ve teması söz konusudur.

Dünya kadar muazzam farklılık ve bir köy halkı

kadar yakın ilişki, kendi içinde birbirini anlayamama ve çatışma potansiyelini de içinde taşıyor.

Çok sayıda ve çok yönlü farklılığı içeren bu yeni köye yeni ve ortak bir dil lazım. Dünya köyünde yaşayanların birbirini anlaması, birbiriyle sağlıklı ilişki kurabilmesi, birbirini doğru tanınması ve tanımlayabilmesi için yeni ve ortak bir dile ihtiyaç vardır. Aksi halde farklılıkların çok yakınlaşması, barış yerine savaşı körükleyebilir.

Ortak dilden kasıt, Arapça, İngilizce, Kürdçe, Türkçe gibi belirli bir grameri ve edebiyatı olan dil türlerinden biri değildir. Bütün beşeriyete, insanlığa hitap edecek bir kültür dili lazım. Din, dil, ırk, coğrafya farklarını aşıp insanın fıtratına hitap eden bir dile ihtiyaç vardır.

Bütün farklılıklara rağmen insanoğlunun ortak bir yaratılışı, ortak bir fıtratı vardır. Kültür ve medeniyet farkı; din, dil, ırk farkı insanoğlu arasında var olan ortak yaratılışı, fıtratı ortadan kaldırmıyor.

Yeni dünya, fıtrata hitap eden bir dilin küresel dil olmasını iktiza ediyor.

Fıtrata hitap edecek dil hangisidir ve bu dili kim oluşturacak? İnsanoğlunu var edinin/inşa edenin dışındaki herhangi bir güç böyle bir dili kullanabilir mi? İnsanı yaratandan daha çok insanın fıtratını tanıyan bir güç var mı?

Bu soruların cevabı, bizi insanı yaratan Allah'a ve O'nun bütün beşer için kullandığı fıtrat diline götürür. "(Resulüm!) Sen yüzünü hanif (doğru yolda giden) olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmışsa ona çevir. Allah'ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu bilmez."(Rum30)

Kesret-i suretin (farklılıkların), vahdet-i siret'e dönüştürülmesi, biruni (dış) farklılıkların deruni (iç) olan fıtrat birliğine boyun eğmesi ancak fıtrat dilinin hakim olmasıyla gerçekleşir.

İnsanı yoktan var eden Allah, insana fıtrat diliyle hitap ediyor. Fıtrat dili vahy ve Peygamberler yoluyla insanlara ulaşıyor. Kadim zamanlarda beşer yaşamı iptidai olduğu için, iletişim ve

ulaşım imkanları mahdut olduğu için evrensel din ve peygamber yerine bölgesel ve ulusal sınırlarla mahdut edilmiş peygamberler ve kitaplar, sahifeler gönderilmiştir.

Beşerin terakkisi mesafe kat edince, artık kıyamete kadar süreceğ olan zaman dilimini kuşatacak evrensel Peygamber gönderildi ve evrensel kitap olan Kur'an nazil oldu.

İnsanın yaratıcısı olan Allah, insanlar ve cinlerin yardımlaşması halinde bile ebediyen Kur'an gibi bir kitap yazamayacaklarını, Kur'an'ın kullandığı fıtrat dilini kullanamayacaklarını ilan ediyor, meydan okuyor

ve Kur'an'ın dilinin küresel dil olduğunu beyan ediyor: "De ki: Andolsun, bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak üzere ins ü cin bir araya gelseler, birbirlerine destek de olsalar, onun benzerini ortaya getiremezler."(İsra88)

www.alhassanain.com/turkish

Mekarim-e şirazi, bu ayetin tefsirinde yedi hususa işaret ediyor:

1-Meydan okumanın kapsamı, bütün beşeri ve akıl sahibi tüm varlıkları kuşatmaktadır.

2-Meydan okuma belli bir zaman dilimiyle sınırlandırılmadığı için ebedidir. Bu esastan hareketle bu meydan okuma Peygamberimizin zamanında olduğu gibi bugün de geçerlidir ve gelecekte de böyle olacaktır.

bir araya gelseler' kelimesinin kullanılması, teorik ve pratik yardımlaşma ve «اجتمعت» 3-Ayette dayanışma türlerine işaret ediyor. Çünkü dayanışmanın sonuçları bireysel çabalardan yüzler ve binlerce daha fazladır.

birbirlerine destek de olsalar' ifadesinin kullanılması, (muhaliflerin)' وَ لَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرا 4- yardımlaşma ve dayanışmasına yapılan ayrı bir vurgudur.

bu Kur'an'ın bir benzerini' ibaresinin kullanılması, umum ve kapsamı ifade 5- بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ -5 etmektedir.

Fesahat, belağat, muhteva, insan terbiyesi, ilmi ve toplumsal yasalar bahsi, tarihe, gayba ve geleceğe ilişkin haberlerin sunumu ve Kur'an'da geçen diğer konular gibi bütün yönleriyle anlamına gelmektedir.

6-Bütün insanlara meydan okunması, Kur'an'ın icazının Kur'an'ın lafızlarına, fesahat ve belagatına hasredilmediğini gösteriyor. Aksi halde bu davetin Arap olmayanlar için anlamı olmazdı.

7-Mucize sahibi, muhaliflerine meydan okuduğunda, mucizesi daha da güçlenmiş olur.

Sözkonusu ayette bu durum açıkça görülmektedir. Bir yandan bütün insanları davet ediyor, öte yandan da 'onun benzerini ortaya getiremezler' açık ifadesiyle onları kenara itiyor.(1)

Seyyid Ali Ekber-e Kurşi de bu ayetin tefsirinde "Ayette 'insanlar' ve 'cinler' şeklinde her iki türü kapsayan umum (cins isim) kullanılması, meydan okumanın sadece belağat ve fesahat açısından olmadığını, anlam açısından da meydan okunduğunu"(2) ifade ediyor.

Ayetullah Cevad Amoli de konuya ilişkin, "Ayetten anlaşıldığı üzere Kur'an'ınmeydan okuması hem evrenseldir hem de ebedidir. Kur'an'ın meydansokumasının evrensel olması, herkes tarafından anlaşılmasını gerekli kılmaktadır.

Zira bu meydan okuma sadece lugat, edebiyat, fesahat ve belağatla ilgili değildir. Böyle bir durumda onun muhatapları sadece Arap dili ve edebiyatına aşina olanlar olur. Bu meydan okuma Kur'an'ın muhteva ve kültürü bakımından da yapılmıştır" diyor.(3)

Müfessirlerin ekseriyeti, bu ayetin tefsirinde Kur'an'ın belağat ve fesahatını önceliyorlar.

Muhtevayı önceleyen müfessirler de vardır.

Esasen meydan okumanın asıl olarak anlam itibariyle olduğu söylenebilir.

Eğer meydan okuma dil ve edebiyat açısından olsa, Arapların adı zikredilirdi. Oysaki hiçbir kavmin adı dile getirilmemektedir.

Bunun yerine insan ve cin türünün tümü muhatap alınmıştır. Muhataplıktaki umum, meydan okumanın anlam itibariyle olduğuna delildir. Ayrıca Kur'an'ın nüzul ve inzal hikmetine ilişkin

ayetlerin tümü, Kur'an'ın muhtevasına dikkat çekmektedir. Şu ayetler Kur'an'ın neden ve ne için indirildiğini ifade ediyor:

"Ki Allah hak olmak üzere Kitabı ve mizanı indirdi."(Şura 17)

"Andolsun biz sana apaçık ayetler indirdik. Bunları fasıklardan başkası inkar etmez."(Bakara 99)

"İnsanlar arasında hükmetmen için biz sana kitabı hak olarak indirdik."(Nisa 105)

"Ey insanlar! Rabbinizden kesin bir kanıt (burhan) geldi ve size apaçık bir nur indirdik."(Nisa 174)

"Biz kitabı ancak hakkında ihtilafa düştükleri şeyi onlara açıklamak ve inanan bir kavme rahmet ve hidayet olması dışında (başka bir amaçla) indirmedik."(Nahl 64)

Bu bağlamda daha çok sayıda ayet vardır. Kur'an'ın nüzulunu ve inzalını konu edinen ayetlere bakıldığında tümü, Kur'an'ın anlam ve muhteva dünyasıyla ilgilidir. Kur'an'ın dil ve edebiyat açısından üstün gelmek için indiğine dair bir ayet yoktur.

Ancak böyle bir ayetin olmaması, Kur'an'ın dil ve edebiyat açısından da mucize olmadığı ve beşere üstün gelmediği anlamına gelmiyor. Kur'an, dil ve edebiyat açısından da mutlak üstündür ve mucizedir.

Kur'an'ın edebi açıdan nasıl bir mucize olduğunu en iyi Araplar bilir. Ne var ki, Kur'an'ın bütün insanlara ve cinlere meydan okumasının birinci derecede dil ve edebiyata bağlanması görüşü doğru kabul edilemez.

Meydan okumada dil ve edebiyat ikinci derecede yer alır. Kur'an hidayettir, nurdur, insanları karanlıktan aydınlığa çıkarmak için inzal olmuştur. Kur'an'ın "Ya eyyühennas!" diye başlayan hitapları,

dil, ırk, din, kültür ve ideoloji farkı gözetmeden bütün beşeri muhatap almakta ve beşerin kendi cinsi için böylesine evrensel bir dili kullanan ve böylesine evrensel muhtevayı ifade eden bir kitap yazamayacağını meydan okuyarak ifade etmektedir.

Bakara suresinin 23. Ayeti de Kur'an'ın birinci derecede mana ve muhteva itibariyle mucize olduğuna delalet etmektedir. "Eğer kulumuza indirdiğimizden şüphedeyseniz, bu durumda siz de bunun benzeri bir sure getirin. Ve eğer doğru sözlüyseniz, Allah'tan başka başka şahitlerinizi (yardımcılarınızı) çağırın."

Beyanü'l Sa'ade fî Mekamati'l 'ibade tefsirinde bu ayetin açıklamasıyla ilgili Kur'an'ın mutlak manada mucize olduğu söyleniyor ve edebiyat birinci öncelik olarak dile getirilmiyor, İsra88 ayetinin tefsiri de bu ayetin tefsirine irca ediliyor.(4)

Zerkeşi de Kur'an'ın hangi cihetten mucize olduğuna dair 11 görüşü zikrettikten sonra tahkik ehlinin görüşünü aktarıyor ve şöyle diyor:" Kur'an'ın icazı adı geçen

www.alhassanain.com/turkish

görüşlerin tümünde vardır, sadece bir tanesinde değil. Söylenenlerin tümünü kapsamaktadır. Kur'an'ın icazı söylenenleri ve söylenmeyenleri kapsarken sadece bir görüşe hasretmek anlamlı değildir." (5)

Suyuti de Kur'an'ın icazını işlerken mucizelerin hissi ve akli olduğunu, bu ümmetin mucizelerinin ise akli olduğunu belirtiyor ve bu şeriatın tarih sayfalarında ebediyete kadar kalmasının özellikle akli mucizeler sayesinde olduğunu vurguluyor. (6) Akli mucize de lafızdan çok manaya işaret etmektedir.

Küreselleşme hadisesi, beşeri, insan türünün tümünü kuşatacak bir dile, ortak akla hitap edecek bir dile sahip olmaya zorluyor. Bu muhtevadaki dil kullanılmaz ise, beşer, köye dönüşen yer köreyi idare etmede çok ciddi sıkıntılara düşecektir.

Küreselleşen hayatın dili, Kur'an dili, Kur'an'ın kültür dili olmak zorundadır. Velew ki, bunu insanların çoğu kabul etmese bile. İnsanların azınlığının veya çoğunluğunun bazı gerçekleri kabul etmemesi, o gerçeği değiştirmiyor.

Örneğin insanları yaratan Allah'tır. İnsanların bunu inkar etmesi, yaratılış gerçeğine bir halel getirmez. "Sizleri Biz yarattık. Yine de tasdik etmeyecek misiniz?"(Vakıa57)

Küreselleşen dünyanın cihanşümul bir kültür diline ihtiyacını, Kur'an'ın, "Dini (İslam'ı) bütün dinlere üstün kılmak için elçisini hidayetle ve hak dinle gönderen O'dur; müşrikler istemese de."(Tevbe 33) ayetiyle yan yana getirdiğimizde, Kur'an dilinin ve kültürünün dünyaya egemen olacağına işaret ettiği söylenebilir.

Çünkü günümüze kadar geçen sürede İslam fiziki ve otorite olarak bütün dünyaya veya dinlerin yaşadığı coğrafyalara hakim olmadı. Öyleyse bu ayetin anlamı henüz tahakkuk etmemiştir ve gelecek zamanda gerçekleşecektir.

Müfessirler İslam'ın diğer dinlere üstün gelmesinin mahitiyle ilgili genel olarak üç ayrı görüşü savunmuştur. (1)Fizik üstünlük, (2)akli, mantıki ve delil üstünlüğü, (3)her iki yönüyle üstünlük.

Mekarim-e Şirazi, bu ayetin tefsirinde İslam'ın diğer dinlere galip gelmesinin keyfiyetiyle ilgili farklı görüşlerin olduğunu, bazılarının bu üstünlüğün delil ve mantık bakımından olduğunu ve bu üstünlüğün de tahakkuk ettiğini, çünkü mantık ve delil bakımından :İslam'ın diğer dinlerle kıyas edilemeyeceğini aktardıktan sonra şöyle diyor

لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ

ayetindeki 'izhar' kelimesinin kullanıldığı yerler araştırıldığında bu kelimenin genellikle maddi üstünlük ve otoriteyle ilgili kullanıldığını göstermektedir.

Ashab-ı Kehf kıssasında " Çünkü onlar size galip gelirlerse, sizi taşa tutarlar"(Kehf 20) ve "Nasıl olabilir ki? Size üstün gelselerdi ne bir yakınlık, ne de bir anlaşma gözetirlerdi."(Tevbe 8) Ayetlerinde olduğu gibi.

Bu yerlerdeki üstünlüğün mantıki üstünlük olmadığı açıktır. Aksine fiziki ve fiili üstünlüktür. Her durumda bu üstünlüğün bütün yönleriyle mutlak bir üstünlük olduğuna inanmamız daha doğrudur.

Çünkü bu anlam daha uyumludur. Ayetin mefhumu da bütün yönleriyle mutlaktır. Bu durumda ayetin anlamı, İslam'ın hem mantık itibariyle hem de fiziki olarak gelecekte bir gün üstün olacağıdır.(7)

Kendisine üstün gelinecek dinlerin eddin/eldin şeklinde gelmesi, istiğrak manasınadır. Yani bütün dinlere ve düşünce sistemlerine galip gelecektir. Bir diğer tefsirde de "Din kelimesinin tekil kullanılması

ve 'küll' te'kid ekiyle pekiştirilmesi hem sürekliliği ifade eder hem de batıl dinlerin çokluk, zayıflık ve birbiriyle olan ihtilafları bakımından hepsinin bir olduğunu ihsas ettiriyor. Onun için dinler yerine bütün din denilmiştir" deniyor.(8)

Muğniye Muhammed Cevad ise, bu ayetin tefsiriyle ilgili "Allah müslümanları Arap memleketinde müşriklere ve Yahudilere, Şam ve Batıda Hristiyanlara, İran'da Mecusilere galip kıldı"(9) diyerek bir bakıma ayetin anlamının geleceğe ait değil, geçmişte tahakkuk ettiğini dile getiriyor.

Tantavi de konuya ilişkin şöyle diyor: "Yer kürede büyük otorite Müslümanların olacaktır, Farsları ve Rumları yeneceklerdir ve bütün bunlar ilk zamanlarda gerçekleşti. Ama bundan sonra gelecek olan zamanda ümmeti ilim ve irfanla fikri donukluğu yok edecek düzeye taşıyacak insanlar çıkacaktır.

Bu nedenle müslümanlar ilerleyecek ve ilim, hikmet, siyaset ve yönetim anahtarları onların elinde olacaktır."(10)

Allame Tabatabai ve Allame Fadlullah, bu üstünlüğün müslümanların cehdi, cihadı, daveti ve faaliyetiyle tahakkuk edeceğini dile getirerek müslümanları bu ayetin anlamını gerçekleştirmeye çağırıyorlar.

Bir heyet tarafından yazılan ve çağdaş tefsirlerden olan Numune Tefsirinde ilmi ve bilimsel ilerlemeye, iletişim imkanlarının kolaylığına atıfta bulunularak bu imkanların hakikatlerin açığa çıkmasını sağlayacağı ve böylece İslam'ın her yeri kuşatacağı ifade edilmektedir.(11)

Küreselleşme kavramını kullanmamış olsalar da küreselleşen dünyanın, İslam'ın etkin olmasına imkan sunacağını öngörmektedirler.

Allah'a, O'nun kitabına ve Resulüne iman eden müslümanların önünde büyük ilahi bir güç, bütün insanlığa hitap edebilecekleri muazzam ilahi bir kültür ve hayat dili imkanı vardır. Müslümanlar,

hiçbir dinin ve ideolojik akımın kıyamete kadar tedvin edemeyeceği mahiyette bir kitaba sahiptir.

Büyük imkanlara sahip olanların büyük düşünerek, büyük yaşayarak sahip kıldıkları imkana mütenasip bir hayat tarzına sahip olmaları gerekir. Kur'an ve Peygamber, öncelikle müslümanlara ve genel anlamda da bütün insanoğluna sunulmuş büyük bir imkandır.

Müslümanların bu ilahi imkan ve nimete, bu ilahi birikim ve potansiyele rağmen ellerindeki imkanın ve nimetin mahiyetini idrak etmede gevşek davranıp büyük oldukları halde küçük ve basit bir yaşama yönelmeleri, Allah tarafından sunulan fırsatı değerlendirememek anlamına gelir.

Servetle donanmışken miskinçe yaşayan bedbahtlara benzeme durumuna düşülmüş olunur.

Müslümanların kendi bireysel varlık sınırlarını, ulusal ve vatan sorunlarını ve sınırlarını çözüp/aşıp bütün beşeriyete dönük hayat felsefesi, hayat dili, fıtrat dili sunabilecek düzeye doğru harekete geçmesi gerekir.

Eğer iman etmişsek, eğer iman ediyorsak, eğer iman edenler olarak yeniden iman edersek, Allah'ın bize vermiş olduğu imkanın künhüne vakıf olabilir ve beşeriyet için fıtrat dilini, fıtrat kültürünü bütün beşere sunabilir ve onların salah ve felaha doğru bir tekamül sürecine girmelerine katkı sağlayabiliriz.

İlahi destek ve donanımına sahip biz müslümanların, bütün beşerin ve cinlerin ortaklaşa çabası sonucu dahi bir pasajını tedvin edemeyecekleri kadar güçlü hayat rehberi Kur'an'a sahip biz müslümanların,

sahip olduğumuz donanımın farkında olmadan sürdürdüğümüz basit ve küçük hedefli yaşamı, anlamlı ve büyük hedeflere mebni bir yaşama tebdil edeceğimiz bir inkılaba ihtiyacımız var.

Bu inkılabı yapabiliriz.

İman ettiklerimize yeniden iman ederek yapabiliriz.

- 1-Mekarim-e Şirazi, Nasır, el-Emselu fı Tefsir-i Kitabillahi'l Münezzel c:9 sh:134
- 2-Ekber-e Kurşı Seyyid Ali, Tefsir-e Ahsen'il Hadis c:6 sh: 134
- 3-Ayetullah Cevadi-ye Amoli, Tefsir-eTeshim, c:1 sh:36
- 4-Tercüme-i Beyanü'l Sa'ade fı Mekamati'l 'ibade c:1 sh:533
- 5-Zerkeşı, Bedrüddin Muhammed bin Abdullah, el-Burhanu fı Ulumi'l Kur'an c:2 sh:114
- 6-Suyuti Celaleddin, el-İtkan fı Ulumi'l Kur'an c:1/2 sh:464
- 7- Mekarim-e Şirazi, Nasır, el-Emselu fı Tefsir-i Kitabillahi'l Münezzel c:6 sh:15
- 8- Tercüme-i Beyanü'l Sa'ade fı Mekamati'l 'ibade c:2 sh:254
- 9-Muğniye Muhammed Cevad, Tefsirü'l Kaşıf c: 4 zh:34
- 10-Şeyh Tantavi-yi Cevheri, el-Cevahir c.3 sh:105
- 11-Tefsir-e Numune c:7 sh: 370